

Регионални играчи и ЕУ

Весна Сјанковић
Пејновић*

Распад Југославије створио је „политичку лабораторију”, која је, манипулишући митовима и напретком, уништила суверенитет и идентитет. Идентитет је постао „колективна ствар” и колективни интерес, а инструментализација идентитета је норма која се мора доказати у условима које налажу глобални моћници. Инстант демократизовани „регионални играчи”, данас се извињавају за прошлост, оперативно користећи нове „речи амебе”: „људска права”, „регионални потенцијал”, „нерешена питања” или „недовршени мир”, а нарочито „праведност”, намерно заборављајући на латинску сентенцу „Quod licet Iovi, non licet bovi” (Што је допуштено Јупитеру – боговима, није и волу). У данашњем свету доминира лингвистичка, универзална комуникација, а у регионалним односима партикуларна демагогија с атрибутима „победника и пораженог”.

Контролори социјалне неизвесности данас постају и контролори управљања политиком. Остварена је Кафкина мисао да ће лаж бити претворена у опште правило. То промичу ЕУ бирократе и глобална капиталистичка олигархија. Један од резултата јесте безгранична ароганција спрам културе, филозофије и уметности. Универзално подручје друштвене одговорности и солидарности нестаје у корист парадоксалног интереса појединца као субјекта напретка и развојка транснационалних корпорација.

Управљање кризом је и инструментаријум „малих, наших, глобалиста” који дневно „приносе жртву” Бриселу, Вашингтону, Берлину... Управљање политиком добија благослов тек но-стрификацијом комисија, извештаја, преговарачких поглавља, Светске банке, ММФ-а. Производња конфликта је инструментаријум који дијагностицира болест. Рецепт „братство и јединство” постаје „миленијумска мржња”, која, дозирана, израста у кооперативност и добросуседске односе. Интелектуалне и уметничке елите готово свуда

у свету су маргинализоване, а „политичке елите” су доминантне јер истичу вредности које су савршен одраз глобализма, технологије и „савремености”. Људска права, кооперативност, мир у региону, само су део дневно-политичког вокабулара у балансирању „политичких елита” с циљем популистичког идентификовања. Контролисано се намећу ефемерне теме док се спроводи „колонијација свети” и „морални империјализам”. Земље Балкана увознице су страних вредности и цивилизацијских модела без критичког отпора. Неки теоретичари виде ЕУ као „царство”, али с краљевским манирима, које не осваја територије ратовима, већ привилегијама и властима. Евробирократе заговарају цивилизацијски, административни и насељенички колонијализам, те

осигурање услова за легални и несметани проток капитала с јефтним радном снагом. Иако номинално заговара вредности помирења и сарадње у земљама региона, ЕУ намеће глобалну империјалну стратегију са сетом образаца неједнакости, хијерархије, ексклузивности и моћи. „Ментални излети” актуелних лидера само су дневно-политички лакмус за балансирање остварења глобалних циљева капитала.

Како очекивати прогрес у односима Србије, Босне и Херцеговине, Хрватске, када грађани, као у грчком театру, живе конфузну демократију у којој их константно терају да се „демократски” изјасне за Европу? Бити Европљанин је стање ума, борба за европско хуманистичко друштво у чијем је центру идеја очовечења на путу ка истини и праведности и за животом у праведном свету. Дневна пауперизација интелекта од субјекта је направила објекат. Идеју слободе грађанин је заменио стањем паупера. Регион је само имагинарни појам ослобођен човечности и економске слободе. Без стварне слободе, нема ни прогреса.

*Научни сарадник у Институту за политичке студије у Београду, научни сарадник на Филозофском факултету у Загребу

Графике или палачинке

Пејшар Ђуза*

Сврхатих ових дана у „Графички колектив” да погледам изложбу, и питам: „Имате ли палачинке?” Горчина смеха... Одговорише: „Надамо се да их неће бити.” Из овдашњих ситуација, трагамо за аналогијама у давној прошлости. Али нема паралела. Историчар уметности и књижевности Арнолд Хаузер у свом делу „Социјална историја уметности и књижевности” наводи: „Говори се да је око 1560. г. у Антверпену било три стотине мајстора који су се бавили сликарством и графичким уметностима, док је у то доба град имао свега 169 пекара и 78 месара...” Зашто овај податак ваља навести и данас, ако не због чињенице

коју време не може променити. Временска аналогија, наиме, указује на то да уметност посустаје, стомачни апетити истрајавају. За свагда имају непроменљиве константе. Своје захтеве. Те су, и онда кад су стомаци пресити надвисили уметничке апетите. Тако је и у случају наведено „палачинкарнице”. Да ли су нам потребне палачинке? Јесу! И има палачинкарница. Поготово у центру Београда, доносе некакав профит. Палачинкарнице доносе и осећај уживања за стомачну дупљу, попут времена о којем А. Хаузер пише. Погледамо ли, на другој страни, неку нашу „пропалу” метрополу или провинцију: кукулек – „нема од чега да се живи”... „нема посла”... „нема новца”... Али, ето апсурда – у јед-

ној „сиромашној” провинцији са само две унакрсне улице шетају најскупље аутомобиле уз немилице вазнесе-не квадратуре мермерних палата. И опет, само кукулек. Питајмо их: колико имате сплавова за ноћно уживање? Кладионица? Кафића? И све дизајнирано по највишим европским стандардима! И свуда трубачи, пивијаде, купусијаде, сланинијаде, роштиљијаде. Печењаре. А колико је штафелаја и концертних клавира? Колико библиотека и књижара?

Ето, такав је садашњи рам за слику наше будуће историје. На једној страни скупшени „ролекси”, „поршеи”, виле с базенима. Политичко-старлетски нераскидиви преплети. Препуни расипнички буђелари. Унаоколо „сиклонске” утваре. На другој страни данашњих времена, у Београду: забрављени Музеј савремене уметности, Народни музеј. Галерије и музе-

Политичка коректност и антимигрантски одговор

Др Драјана Лазаревић*

Резултати прошлонедељних локалних избора у Немачкој и велики успех тамошњих антиимигрантских партија враћају нас поново и на узроке „брегзита” у Великој Британији. Поготово што се ниједна политичка опција у овој земљи не усуђује да дубље зађе у питање нарастајућег антимигрантског става домицилног становништва.

Један од узрока који је у Британији довео до повећања негативне перцепције о странцима свакако јесте и од елите наметнути појам „политичке коректности”. Иако се негативан став према имигрантима појавио још за време Инока Пауела (Epoch Powell) крајем шездесетих, појам „политичке коректности” први пут осмишљен је у време „нових лабуриста” (New Labour) Тонија Блера 1997. Од тада безброј пута (зло)употребљен, концепт „политичке коректности”, између осталих, укључивао је и појмове као што су „мултикултурализам”, „диверсификација” и „међусобна толеранција”. По дефиницији, ниједан од наведених појмова сам по себи нема негативан контекст. Међутим, њихово спровођење у пракси показало се прилично проблематично, јер га је елита готово религиозно наметала у десет критичних година владавине Тонија Блера и његових наследника.

Последице таквог намећања никада нису стручно анализирале и сви су изгледали да је референдумски одговор „бумеранг” на крајње брзоплету политику наметнуте интегрисаности заговарану после пада Берлинског зида.

Наметање политичке коректности у Британији у периоду 1997–2015. спроводено је не само у школама и водећим медијима, већ и у институцијама локалне самоуправе, које су морале да уводе нове моделе понашања према припадницима етничких (по правилу, имигрантских) заједница, док степен интеграције није смео да се анализира и доводи у питање. Тако, до дана данашњег није објављена ниједна студија која би се бавила овом проблематиком. Штави-

ше, скандалозни случајеви „Рочдејл” (Rochdale) и „Родерам” (Rotheram), од пре пет година, када су банде одраслих Британаца пакистанског порекла вребале и проститутисале искључиво беле девојчице, покренули су лавину национално тихог и ретко у медијима приказаног преиспитивања домицилног становништва о томе када степен толеранције већине прелази у диктатуру политичке коректности. Иако се испоставило да су социјални радници годинама уназад знали за трговину (и дословце!) белим робљем, показало се да случајеве нису пријављивали из страха да не буду обележени као расисти. Дебата о свему томе се, нажалост, прерано завршила закључцима владајуће елите која је инсистирала да „мањина не сме да стигматизује већину”, смањујући на тај начин тензије између међусобно подозривих етничких група. (Потпуно супротан принцип британска влада је примењивала током ратова у бившој Југославији – али то је већ сасвим друга прича.)

Тако млако прелажње преко ових и неколико других сличних случајева који су шокирали нацију, уз одуговлачење објављивања закључака Чилкотовог извештаја о умешаности Блерове владе у лагање сопстве-

Фото: Србијанац

Отпор против оних који се нису интегрисали у британски начин живота

► Прилози на странама рубрике „Погледи” искључиво одражавају ставове аутора и не представљају уређивачку политику листа

МЕЂУ НАМА

„Нестајање Срба” и европејство

У „Политици” од 21. 9. 2016. у тексту „Зашто Срби нестају” аутор Бојан Бурић наводи да „грађани одлично знају да је нестајање нације почело онда када нам Милошевић није допустио да постанемо Срби Европљани”. Очито да је демографски проблем присутан у Србији, јер сваке године нестане један град од 30.000 становника. Није то само проблем Србије, већ и проблем Европе која постаје све старија. По демографским анализама Светске здравствене организације, главни узроци пада су побачаји и контрацепција, како у свету тако и код нас. Међутим, узроке треба тражити и у развоју друштва, еманципацији жена и слободи одлучивања о породу, као и слабењу традиционалног утицаја на породицу. Примера ради, у земљама које су постале чланице ЕУ и НАТО, број становника је од 1991. и те како опао: у Литванији је било 3.700.000 а сада има 2.880.000 становника, у Летонији је тада живело 2.660.000 а сада 1.970.000, док у Естонији има 1.300.000 становника (1.570.000). Пад natalитета је евидентан и међу досадашњим шампионима фертилитета – Албанцима и то како у Албанији, тако и на Космету. Тако се у Албанији рађа мање деце, па је број становника између два пописа од 2001. до 2011. смањен са 3.069.275 на 2.831.741, што је смањење од 7,7 одсто. Према подацима које је објавила „Политика”, 2000. године на Косову је рођено 39.091 деце, 2004. године 30.825, 2006–28.404, 2011–27.547, а 2012. је рођено 10.913 беба мање него 2000. го-

дине, што је пад од 28 одсто. Да не бисмо набрајали даље, у земљама у транзицији је рођено 20 милиона мање деце у периоду 1990. до 2010. године поредећи са периодом од 1970. до 1990. године. Није много боља ситуација ни у земљама „старе Европе”. Како наводи проф. Миролуб Јевтић, „говори се дајте паре и natalитет ће бити већи. А крије се да у Европи, како се донације за породице повећавају и како еманципација и жена и мушкараца расте, то је број деце по мајци мањи”. Дакле, проблем је комплекснији од недопуштања да постанемо Срби Европљани, јер је исти проблем и код старих и новонасталих Европљана, што показују и подаци.

Митар Радоњић,
Нови Сад

Није одговоран само тренер

Пребијање младих ватерполиста „Партизана” у Загребу, и тврдња господина Војислава М. Станојичића да је било „пропушта тренера”, како стоји у наслову његовог дописа објављеног у „Политици” од 15. 9, подстакли су ме да се запитам зашто ме оваква и слична дешавања више не изненађују. Господин Станојичић између осталог пише: „Највише, међутим, забрињава то што спортски учитељ ове деце није био довољно опрезан када их је пустио да сами крену загребачким улицама”. Могуће да тренер сноси део кривице. Али, да ли смо сви ми криви, јер смо тог човека ставили у тешку, узаврелу атмосферу, да буде спортски учитељ и полицајац? Не знам како је у Ватерполо клубу

„Партизан” организован рад са млађим категоријама, али та деца, не само у „Партизану”, ватерполу, већ и другим клубовима, и другим спортовима, не могу бити препуштена искључиво тренерима. Посебно гостовања морају бити планирана до најмањег детаља. Не би требало да, у раду са млађим категоријама, једини циљ буде одигравање утакмице и добар резултат. Уверен сам да би немилих сцена било мање када би клубови осмислили дружења, заједничке оброке, изласке, одласке на концерте, посете изложбама. Дивно би било да гости упознају, уз помоћ другара, а зашто не и стручних водича, културноисторијске споменике града у коме бораве.

Слободан Наумовић,
Београд

Институт за онкологију за углед

Недавно сам оперисана у Институту за онкологију и радиологију Србије. Улазак у болницу код већине људи изазива зебњу. Тај осећај и чак страх код мене је нестао већ у првим контактима са главном сестром на одељењу Бранком. Срдачан дочек и пријем, топао однос и брига целог тима током седмодневног боравка учинили су да ми боравак на овој клиници буде чак леп доживљај. Импресионирана сам организацијом посла – свако ради свој део посла са потпуном озбиљношћу и посвећеношћу без трунчице нервозе, чак врло често уз неку пригодну шаљиву досетку како би релаксирани пацијенте. Овде се лече пацијенти из целе Србије и сви врло брзо схватају да се налазе у уста-

нови која савршено функционише и где цели тим, од лекара до сестре, даје све од себе да добијете најбоље стручно решење вашег здравственог проблема. Толико сам била импресионирана како све функционише као сат, колико је тим уигран, синхронизован, како дивно и солидарно сарађују у бризи око сваког пацијента, а овде има и јако тешких болесника, да ми убрзо није сметало чак ни то што постоје само две туш кабине на 80 пацијената, и што се спава на старим креветима, али који су беспрекорно чисти. Зато апелујем на све надлежне да помогну овој клиници. Све похвале и велико хвала свима.

Гордана Трифуновић,
Београд

Крупне последице „ситних недостатака”

Шетајући пре неку ноћ центром града, на углу Ресавске улице и Булевара Александра, преко пута Цркве Светог Марка по други пут сам посрнуо и замало пао, овај пут уганути зглоб. Продужио сам до станице аутобуса 26, сада већ опамећен широм отворених очију, те сам уочио бројне рупе и неравнине. Моја комшиница је због рупа на тротоарима скоро поломилa ногу и већ десет дана не иде на посао. Да ли би могло да тужи град због неравнина које су довеле до уганућа? Крајње је време да се поред великих пројеката, одговорни у граду позабаве и „ситним недостацима” који грађанима свакоднев-но загорчавају живот.

Владимир Дрљача,
Београд

Редакција задржава право на скраћење и опрему свих објављених прилога. Рукописи се не враћају. Текстове шаљите на адресу: ПОЛИТИКА (Међу нама) Македонска 29 11103 Београд или електронским путем на адресу: medjunama@politika.rs